

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**ПРОХОДЖЕННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ МАГІСТРІВ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

КИЇВ – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ПРОХОДЖЕННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальний посібник

для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
науково-практичної підготовки
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізацій «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент
міжнародного бізнесу», «Менеджмент інвестицій та інновацій», «Логістика»

*Рекомендовано Вченою радою
факультету менеджменту та маркетингу
КПІ ім. Ігоря Сікорського*

КИЇВ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2018

Проходження науково-дослідної практики: навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти науково-практичної підготовки галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізацій «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент міжнародного бізнесу», «Менеджмент інвестицій та інновацій», «Логістика» / Уклад.: В.В. Дергачова, Л. Є. Довгань, М. О. Кравченко, І. С. Луценко, І. П. Малик, І. М. Манаєнко, Н. І. Ситник. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 64 с.

*Гриф надано Вченою радою
факультету менеджменту та маркетингу
КПІ ім. Ігоря Сікорського
(Протокол №7 від 26.02.2018 р.)*

Електронне видання

ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальний посібник

для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
науково-практичної підготовки
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»,
спеціальності 073 «Менеджмент»,
спеціалізацій «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент міжнародного
бізнесу», «Менеджмент інвестицій та інновацій», «Логістика»

Укладачі: Дергачова Вікторія Вікторівна, д.е.н., проф.
 Довгань Людмила Євгеніївна, к.е.н., проф.
 Кравченко Марина Олегівна, к.е.н., доц,
 Луценко Ірина Сергіївна, к.е.н., доц,
 Малик Ірина Петрівна, к.е.н., доц.
 Манаєнко Ірина Миколаївна, к.е.н.
 Ситник Наталія Іванівна, к.б.н., доц.

Рецензенти: С.В. Войтко д.е.н., проф., Лапко О.О., д.е.н., проф.
Відповідальний редактор: Т.В. Лазоренко, к.е.н., доц.
Комп'ютерний набір Н.І. Ситник

Темплан 2018 р.
За редакцією укладачів

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	7
1.1 ТЕРМІНИ, ТРИВАЛІСТЬ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ	7
1.2 ПІДПРИЄМСТВА – БАЗИ ПРАКТИКИ	7
1.3 ДОКУМЕНТАЦІЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	7
2. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ТА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА	10
2.1 ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ВІД УНІВЕРСИТЕТУ	10
2.2 ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ВІД ПІДПРИЄМСТВА	11
2.3 ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА	12
3. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ І БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ»	14
3.1 МЕТА, ЗАВДАННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	14
3.2 ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	15
3.3 СТРУКТУРА ЗВІТУ	24
4. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»	14
4.1 МЕТА, ЗАВДАННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	25
4.2 ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	26
4.3 СТРУКТУРА ЗВІТУ	31
5. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ».....	32
5.1 МЕТА, ЗАВДАННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	32
5.2 ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	33
5.3 СТРУКТУРА ЗВІТУ	39
6. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «ЛОГІСТИКА»	40
6.1 МЕТА, ЗАВДАННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	40
6.2 ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	41

6.3 СТРУКТУРА ЗВІТУ	40
7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ	46
8. ЗАХИСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	51

ВСТУП

Науково-дослідна практика є невід'ємною складовою програми підготовки студентів факультету менеджменту та маркетингу магістерського рівня. Вона становить важливу та обов'язкову ланку в підготовці висококваліфікованих спеціалістів до майбутньої діяльності за фахом, забезпечуючи їх відповідність зростаючим вимогам роботодавців та власну конкурентоспроможність на ринку праці.

Науково-дослідна практика студентів-магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент» здійснюється відповідно до «Освітньо-наукової програми другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» та «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» [1].

Практична підготовка забезпечує закріплення теоретичних знань, а також набуття, вдосконалення і розширення професійних компетентностей, необхідних для успішної роботи за обраною спеціальністю. Вона надає студентові первинний досвід діяльності за фахом, сприяє формуванню професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень та розв'язування задач, пов'язаних із управлінням сучасними організаціями в реальних соціально-економічних умовах їх функціонування.

Науково-дослідна практика є завершальним етапом програми підготовки студентів-магістрантів. Під час проходження практики студент повинен виконати самостійне наукове дослідження, творчо застосовуючи теоретичні знання, набуті під час навчання, для вирішення широкого кола управлінських завдань. Інформаційно-аналітичні матеріали практики складають основу магістерської дисертації.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Терміни, тривалість і керівництво практикою

Науково-дослідна практика магістрів проводиться у відповідності з освітньо-науковою програмою в 4 семестрі і триває 5 тижнів.

Керівництво практикою студента здійснюється керівником практики від університету та керівником практики від підприємства-бази практики.

Керівником практики від університету є керівник магістерської дисертації студента. Керівником практики від підприємства є висококваліфікований фахівець, що призначається наказом по підприємству, відповідає за організацію практики, забезпечуючи можливість виконання робочої програми практики.

1.2 Підприємства – бази практики

Базами для проходження практики можуть виступати промислові підприємства різного організаційно-правового статусу і різних видів господарської діяльності, які є юридичними особами, функціонують на ринку не менше одного року та здійснюють виробничу або інші види економічної діяльності.

Підприємства-бази практики повинні застосовувати провідні форми та методи ведення управління та організації виробничої, планово-економічної роботи, логістичної і маркетингової діяльності, бухгалтерського обліку, впроваджувати прогресивні технології виробництва, організації праці та управління.

Підприємство, де студент проходить практику, стає об'єктом його самостійного прикладного дослідження, результати якого представляються в магістерській дисертації.

Студенти можуть самостійно підбирати для себе місце проходження практики або скористатися базами практик, що пропонуються кафедрою.

1.3 Документація для проходження практики

Проходження науково-дослідної практики потребує оформлення таких документів:

1. *Договір про проведення практики студентів вищого навчального закладу (додаток А)*. Співпраця університету з підприємствами-базами практик відбувається на підставі відповідних договорів. Заповнений і підписаний

керівником підприємства-базы практики договір передається на кафедру *не пізніше ніж за 20 днів до початку практики*.

Розподіл студентів за базами практики і призначення керівників здійснюється кафедрою менеджменту і оформлюється наказом декану ФММ не пізніше ніж *за 7 днів до початку проведення практики*. Після підписання наказу зміни підприємства-базы проходження практики не допускаються.

2. Направлення на практику (додаток Б). Направлення на практику слугує підставою для прийому студентів на практику підприємством, установою, організацією. Оформлюється за вимогою підприємства на підставі договору про проведення практики студентів вищого навчального закладу.

3. Повідомлення (додаток В) засвідчує прибуття студента на практику згідно з направленням. Вказується посада, на яку призначений студент (якщо таке призначення відбулося), та прізвище керівника практики від підприємства, установи чи організації відповідно до наказу. Оформлюється за вимогою підприємства.

4. Робоча програма практики (додаток Д). Це основний документ, що визначає мету, завдання і зміст практичної підготовки студента. Розробляється керівником практики від університету відповідно до освітньо-наукової програми підготовки студентів ступеня «магістр». В робочій програмі конкретизується зміст практичної підготовки студента з урахуванням професійної спеціалізації та напряму дослідження магістерської дисертації.

5. Щоденник практики (додаток Е). Містить короткий опис всіх видів виконаних студентом робіт за кожен тиждень проходження практики. Щоденник з проходження науково-дослідної практики розраховується на 5 тижнів і ведеться протягом усього періоду проходження практики.

У щоденник вноситься індивідуальне завдання науково-дослідної практики, яке визначає керівник практики від університету спільно зі студентом. Тематика індивідуальних завдань обирається в залежності від теми магістерського дослідження і охоплює широке коло питань, пов'язаних з аналізом стану, організації та ефективності виробничої діяльності на підприємстві - базі практики.

По закінченню проходження практики керівник практики від підприємства повинен надати характеристику студента, поставити оцінку і підпис.

6. Звіт з проходження практики. Це основний підсумковий документ, що надає можливість проаналізувати і оцінити діяльність студента під час

проходження практики. Звіт, що відображає результати виконання завдань програми, має бути складений за час проходження практики, перевірений і затверджений на базі практики керівником практики, оцінений у характеристиці-відгуку про роботу студента у щоденнику практики і переданий керівникові практики від кафедри не пізніше ніж за один день до закінчення практики.

Форма титульного аркушу звіту з практики наводиться у додатку Ж. Опис структурних частин звіту відповідно до спеціалізації студента наводяться у розділах 3-6, вимоги до оформлення звіту – у розділі 7.

7. Презентація доповіді на захисті практики. Презентація доповіді містить ілюстративні матеріали, що відображають основні результати проходження практики. Вимоги до презентації доповіді наведені у розділі 8.

2. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ТА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

2.1 Обов'язки керівника практики від університету

Під час підготовки до проведення практики керівник практики від університету повинен:

- 1) вивчити програму і учбово-методичну документацію щодо проведення практики;
- 2) ознайомитись із змістом та особливостями укладеного з підприємством договору на практику, проконтролювати підготовлені бази практики та вжити, за необхідністю, потрібні заходи щодо її підготовки;
- 3) ознайомитись з групою студентів, яких направлено на практику під його керівництвом;
- 4) погодити із керівником практики від підприємства і студентом робочу програму проведення практики;
- 5) провести організаційні збори з групою студентів, на яких:
 - інформувати про термін проведення практики;
 - ознайомити з програмою практики;
 - провести під розпис інструктаж про порядок проходження практики;
 - видати студентам необхідні документи (направлення, щоденники, індивідуальні завдання, методичні рекомендації, тощо);
 - повідомити про вимоги щодо ведення щоденників та складання звітів з практики;
 - нагадати, які документи повинні мати при собі студенти (паспорт, студентський квиток, тощо);
 - проінформувати студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі (оформлення щоденника, подання письмового звіту);
- 6) ознайомити керівника від підприємства з програмою практики і узгодити графік її проходження.

Під час перебування на підприємстві керівник практики від університету повинен:

- 1) спільно з начальником відділу кадрів підприємства:
 - узгодити графік проходження практики на підприємстві;
 - узгодити прізвища керівників практики від підприємства;
- 2) видати кожному студенту індивідуальне завдання по практиці;

- 3) надати керівнику практики від підприємства робочу програму практики;
- 4) контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів;
- 5) контролювати виконання студентами правил внутрішнього розпорядку бази практики, вести або організувати ведення табеля її відвідування студентами;
- 6) ознайомитися із оформленим звітом студента. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку;
- 7) систематично інформувати кафедру про хід проходження практики. Про всі випадки травматизму і грубого порушення дисципліни студентами негайно доповідати завідувачу кафедри.

На заключному етапі проведення практики керівник практики від університету повинен:

- 1) перевірити і підписати щоденник та звіт практики;
- 2) брати участь у складі комісії з захисту практики;

2.2 Обов'язки керівника практики від підприємства

Обов'язки керівника практики від підприємства полягають у такому:

- 1) забезпечити інструктаж з виконання правил техніки безпеки, з охорони праці та протипожежної безпеки за особистим підписом студента про ознайомлення;
- 2) провести екскурсію практикантів по підприємству, ознайомити їх з технологією та організацією виробництва (послуг), а також сприяти одержанню студентом інформації для підготовки дипломної роботи;
- 3) організувати практику у відповідності з календарним планом кожного практиканта;
- 4) ознайомити студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці, організацією виробництва, праці й управління в службі (відділі);
- 5) пояснювати студентам характер та призначення робіт, які виконуються;
- 6) доручати студентам самостійне виконання роботи, що відповідає змісту програми практики;
- 7) створювати належні умови для ознайомлення з інструкціями, нормативними документами, що регулюють конкретну діяльність;
- 8) систематично перевіряти відповідність записів, зроблених практикантами у щоденнику, характер та опис виконаної за день роботи, засвідчувати їх виконання своїм підписом;
- 9) контролювати дотримання студентом трудової дисципліни;

- 10) надати відгук керівника від підприємства про практику, поставити підпис, печатку підприємства та сприяти правильному оформленню щоденника з проходження практики.

2.3 Обов'язки студента-практиканта

Під час підготовки до проведення практики студент-практикант повинен:

- 1) отримати від керівника практики індивідуальне завдання з проходження практики;
- 2) узгодити з керівником практики робочу програму;
- 3) оформити і передати до університету договір з проходження практики;
- 4) одержати від керівника практики від університету консультації щодо оформлення необхідних документів;

Під час перебування на підприємстві:

- 1) своєчасно прибути на підприємство – базу практики;
- 2) простежити за оформленням наказу про проходження практики;
- 3) у разі необхідності оформити перепустку;
- 4) ознайомитися з розпорядком роботи підприємства (початок, обідня перерва, кінець робочого дня);
- 5) виконувати правила внутрішнього розпорядку і вимоги трудового законодавства нарівні з працівниками підприємства;
- 6) вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- 7) у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників:
 - виконувати вказівки керівника практики, нести відповідальність за виконану роботу;
 - систематично вести записи у щоденнику практики, фіксувати обсяг та зміст виконаної за день роботи, оформляти щоденник за встановленою формою;
 - під час практики щотижня звітувати керівнику практики від університету про виконану роботу;
 - не пізніше ніж за один день до закінчення практики надати керівникові практики від університету звіт і щоденник з проходження практики.

Вимоги до соціальної діяльності студента-практиканта

Перебуваючи на підприємстві – базі практики, студент повинен:

- 1) гідно представляти Національний технічний університет України “КПІ ім. Ігоря Сікорського”, дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистих відносинах;
- 2) орієнтуватися в економічному, політичному, культурному житті, у глобальних проблемах економічного розвитку світових господарських зв’язків, інтеграції України у систему міжнародного поділу праці;
- 3) виконувати конституційні обов’язки, дотримуватися норм законодавства, правил внутрішнього розпорядку організації – бази практики;
- 4) враховувати та прогнозувати соціальні аспекти впливу власної ділової активності на працівників організації, споживачів, на імідж свого університету;
- 5) дотримуватися норм етики ділового спілкування;
- 6) підтримувати власний діловий імідж, дотримуючись належного зовнішнього вигляду і стилю ділового спілкування;
- 7) розвивати потенціал лідера і підприємливість;
- 8) здійснювати самоменеджмент, встановлювати життєві, професійні, наукові цілі, визначати їх пріоритетність.

3. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ І БІЗНЕС- АДМІНІСТРУВАННЯ»

3.1 Мета, завдання і результати науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика є важливою ланкою в підготовці магістра та логічним завершенням навчального процесу підготовки фахівців ступеня «магістр». Мета, завдання і результати науково-дослідної практики студента-магістра визначаються освітньо-науковою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр».

Метою науково-дослідної практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, набутих у процесі вивчення дисциплін фахового спрямування, набуття навичок виконання самостійного наукового дослідження, набуття особистісних та професійних компетенцій, пов'язаних з вирішенням прикладних проблем управління виробничою діяльністю підприємства, всебічна підготовка студента до виконання магістерського дослідження, опанування сучасними прийомами та методами управління виробничою діяльністю підприємства.

Основними завданнями науково-дослідної практики є:

- придбання студентами знань умінь, необхідних для виконання науково-дослідної роботи з бізнес-адміністрування;
- формулювання цілей і постановка задач дослідження, складання плану науково-дослідної роботи та виконання бібліографічної роботи із залученням сучасних інформаційних технологій, дослідження законодавчої бази, що стосується процесу управління виробничою діяльністю підприємства;
- вибір необхідних методів наукового дослідження, модифікація і вдосконалення існуючих та розробка нових методів виходячи з конкретних завдань наукового дослідження;
- проведення аналізу економічної діяльності підприємства - бази практики, виходячи з сутності проблем, що вирішуються в магістерському дослідженні;
- аналіз і критична оцінка досвіду здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства – бази практики;

– адаптація теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі з питань менеджменту та бізнес-адміністрування, а також передового досвіду світового підприємництва до умов діяльності конкретного підприємства;

– розроблення та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення виробничо-господарської діяльності підприємства;

– проведення розрахунків та оцінка ефективності управлінських заходів, запропонованих для удосконалення виробничо-господарської діяльності підприємства – бази практики;

– викладення матеріалів дослідження у звіті з науково-дослідної практики.

3.2 Програма науково-дослідної практики

Програма науково-дослідної практики містить перелік основних видів робіт, які має виконати студент під час проходження практики. Результати виконання програми практики представляються у звіті.

1. Дослідження теоретичних основ наукової проблеми, що досліджується в дипломній роботі:

1) подати аналітичне дослідження джерел з досліджуваної наукової проблеми, включаючи стан об'єкту дослідження на теперішній час;

2) аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних джерел за тематикою магістерського дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, визначаються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта;

3) проаналізувати існуючі методи дослідження та вирішення даної проблеми.

2. Аналіз організаційно-економічної діяльності підприємства бази-практики:

Загальна характеристика підприємства:

1) визначити форму власності, організаційно-правову форму, місію, цілі та основні завдання, сфери діяльності, типи продукції чи послуг, що надаються підприємством базою-практики;

2) визначити стадію життєвого циклу підприємства, ознайомитися зі статутом підприємства, проаналізувати його відповідність чинному законодавству, проаналізувати дотримання державних вимог щодо реєстрації та діяльності

підприємства; ознайомитися з основними видами Господарської діяльності (переважаюча спеціалізація), охарактеризувати галузеву належність підприємства.

Характеристика організаційної складової:

1) дослідити організаційну структуру підприємства та визначити її тип, проаналізувати апарат управління та систему менеджменту в цілому;

2) охарактеризувати конкретний структурний підрозділ (відділення, управління тощо), де студент безпосередньо проходить практику – бажано підрозділ, який здійснює діяльність з проблеми, що є предметом магістерського дослідження;

Операційна та виробничо-технологічна діяльність підприємства:

1) дослідити основні бізнес-процеси в діяльності підприємства, надати їх коротку характеристику;

2) проаналізувати динаміку показників (мінімум 3 роки), що характеризують обсяги операційної діяльності в цілому по підприємству і в розрізі його структурних підрозділів (виробництво продукції, реалізація товарів, виконання робіт, надання послуг);

3) оцінити рівень конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства.

4) проаналізувати канали збуту продукції підприємства, форми та методи реалізації товарів (робіт, послуг);

5) дослідити ефективність цінової, збутової, комунікаційної та маркетингової політики підприємства.

Матеріально-технічний рівень підприємства

1) визначити склад та динаміку необоротних активів підприємства, частку основних засобів в їх складі, забезпеченість ними операційної діяльності підприємства;

2) обчислити показники якісного стану і руху основних засобів підприємства у звітному періоді (коефіцієнт придатності, коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт приросту основних засобів);

3) визначити показники ефективності і використання основних засобів підприємства у звітному періоді у фактичних та порівняльних цінах (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність праці, прибутковість основних засобів та часткові показники, зробити висновки про основні тенденції зміни показників, вплив на обсяг операційної діяльності, зменшення рівня витрат, розмір прибутку підприємства).

Фінансово-економічна діяльність підприємства

1) ознайомитись із такими фінансовими документами: баланс, звіт про фінансові результати, про власний капітал, про рух грошових коштів;

2) проаналізувати динаміку обсягу і структуру поточних витрат підприємства або організації (на основі бухгалтерської звітності за напрямками діяльності), а також їх рівень до загального обсягу реалізації (надходження) в абсолютних і відносних, показниках (%). Вивчити й оцінити собівартість товарної та реалізованої продукції, виконання завдання по зниженню собівартості продукції.

3) проаналізувати динаміку прибутку в цілому по підприємству в звітному періоді (темп його зміни, відповідність нормальному та мінімальному прибутку), здійснити аналіз змін складу та обсягу основних джерел утворення прибутку підприємства у звітному періоді;

4) визначити основні фактори (внутрішнього та зовнішнього характеру), які обумовлюють обсяги та динаміку прибутку від операційної діяльності підприємства;

5) провести аналіз показників рентабельності підприємства та причин, що зумовили зміну їх кількісної оцінки, провести динамічний та порівняльний аналіз;

6) при наявності негативного фінансового результату (збитків) оцінити збитковість діяльності, виявити види діяльності, які призводять до збитків, основні причини цього явища;

7) проаналізувати обсяг і структуру власного капіталу підприємства, оцінити ступінь використання існуючих можливостей формування власного капіталу; проаналізувати обсяг і структуру власного капіталу підприємства, розглянути кількість проведених додаткових емісій (для акціонерних товариств) або випадків збільшення власного капіталу (для підприємств інших організаційно-правових форм функціонування) та доцільність цих проектів;

8) провести динамічний та порівняльний аналіз показників структури активів (абсолютні показники, коефіцієнти структури активів, коефіцієнти стану та структури оборотних активів);

9) проаналізувати дивідендну політику підприємства на основі розрахунку показників чистого прибутку на 1 акцію, коефіцієнта дивідендних виплат, частки фонду виплати дивідендів у загальному обсязі чистого прибутку, частку сплачених дивідендів в їх нарахованому обсязі (для акціонерних товариств) та частку

підприємницького доходу або доходу засновників (для підприємств інших організаційно-правових форм функціонування).

Соціально-інформаційна підсистема

1) дослідити кадрову політику організації, основні принципи роботи з персоналом, цілі щодо розвитку кадрового потенціалу;

2) визначити структуру персоналу за різними ознаками: за категорією, статтю, рівнем кваліфікації, освітою, стажем роботи на цьому підприємстві;

3) здійснити дослідження існуючої на підприємстві практики добору, відбору та прийому персоналу, проаналізувати аспекти трудової адаптації робітників на підприємстві (психологічний, соціально-психологічний, професійний, організаційний), а також напрями адаптації (первинна та вторинна адаптація);

4) проаналізувати динаміку та структуру фонду оплати праці (основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати), визначити форми і системи оплати праці на підприємстві, відповідність тарифних ставок (штатних окладів) працівників їх кваліфікації;

5) ознайомитися з планами розвитку трудового колективу, впровадженими у діяльність установи: розвиток ділової кар'єри, систему навчання працівників, підвищення кваліфікації;

6) надати характеристику основних елементів програмного продукту, який використовується на підприємстві, та управлінських функцій, які автоматизує система. Проаналізувати ресурси, технології, що вимагає інформаційна система;

7) визначити ресурси глобальної мережі Інтернет для підтримки бізнес-процесів в організації;

8) проаналізувати оперативність опрацювання масивів інформації, зробити висновки щодо раціональності витрат робочого часу при вирішенні управлінських завдань.

3. Аналіз стратегічної діяльності підприємства та його конкурентоспроможності

Стратегічні аспекти діяльності підприємства:

1) охарактеризувати підрозділ (посаду), що відповідає за розробку стратегії підприємства. Здійснити комплексний аналіз діяльності підприємства з використанням сучасних методик з позиції системного підходу. Визначити

стратегічні позиції стратегічних зон господарювання підприємства за матрицею Мак-Кінсі та розробити рекомендації щодо їх розвитку в перспективі;

2) охарактеризувати внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування підприємства: визначити характер ринку (міжнародний, національний, регіональний, міський, районний тощо); зібравши відповідну інформацію, зробити висновок про обсяг ринку; визначити тип ринку, на якому діє підприємство (монополістичний, олігополістичний тощо); зібрати інформацію стосовно кількості фірм, які діють на тому ж ринку, що і підприємство база-практики;

3) провести SWOT та PEST аналіз;

4) оцінити ступінь інтенсивності конкуренції, відповідно до моделі «п'яти сил конкуренції» М. Портера охарактеризувати складові конкурентного середовища організації;

5) скласти схему процесу прийняття управлінських рішень щодо стратегічної діяльності підприємства та визначити особливості прийняття управлінських рішень щодо стратегічної діяльності на підприємстві;

6) проаналізувати ризики діяльності підприємства та запропонувати шляхи та методи їх мінімізації;

7) розробити стратегічні заходи функціонування організації з метою вибору оптимальної стратегії. Обґрунтувати шляхи реалізації конкурентних переваг підприємства. Розробити стратегічні альтернативи розвитку підприємства та вибрати найбільш оптимальну з них. Розробити стратегію конкурентної переваги підприємства та стратегічну програму здійснення корпоративної стратегії.

Конкурентоспроможність підприємства

1) оцінити рівень конкурентоспроможності підприємства та його продукції (товарів, робіт, послуг) за допомогою різних методик;

2) проаналізувати й оцінити якість продукції (товарів, робіт, послуг) та її конкурентоспроможність. Надати оцінку системі управління якістю діяльності підприємства в цілому;

Індивідуальне завдання

Приклади індивідуальних завдань наведені у таблиці 3.1.

4. Проект з формування системи стратегічного управління розвитком підприємства.

Студент має запропонувати вирішення таких питань.

- 1) Ідентифікація наявних проблемних аспектів у виробничо-господарській діяльності підприємства;
- 2) Альтернативні шляхи формування системи стратегічного управління розвитком підприємства;
- 3) Оцінювання ефективності запропонованих альтернатив;
- 4) Пропозиції та рекомендації з реалізації найбільш ефективного шляху формування системи стратегічного управління розвитком підприємства.

Таблиця 3.1. Приклади індивідуальних завдань науково-дослідної практики

Спрямування завдання	Зміст завдання
1	2
<p>Завдання 1 Формування системи управління інформаційним потенціалом підприємства</p>	<p>Дослідити особливості становлення інформаційного суспільства та тенденції інформатизації діяльності сучасних підприємств. Охарактеризувати закономірності розвитку і використання інформаційних технологій в системі управління підприємством. Розглянути сутність та методологічні засади управління інформаційним потенціалом сучасного підприємства. Проаналізувати особливості побудови системи управління інформаційним потенціалом досліджуваного підприємства. Запропонувати та економічно обґрунтувати напрями та механізми удосконалення управління інформаційним потенціалом підприємства, обґрунтувати можливі ефекти запропонованих рішень.</p>
<p>Завдання 2 Стратегічний аналіз підприємства</p>	<p>Дослідити виробництво продукції досліджуваного підприємства. Оцінити стан та тенденції розвитку галузі промисловості. На основі проведеного дослідження обґрунтувати напрями підвищення ефективності організаційно-економічного механізму діяльності підприємства в умовах сталого розвитку. Охарактеризувати систему стратегічного управління підприємством (ідентифікувати ознаки стратегічного управління, оцінити концепцію стратегічного розвитку (якщо є), проаналізувати інтегрованість структурних складових системи стратегічного управління). Використовуючи методологію SWOT-аналізу виявити фактори, які впливають на діяльність підприємства та визначити рівень їх впливу. Визначити ймовірність використання можливостей та впливу їх на діяльність підприємства. Визначити ймовірність реалізації загроз та впливу їх на діяльність підприємства. Оцінити внутрішнє середовище підприємства. Побудувати матрицю SWOT-аналізу. Систематизувати виявлені парні комбінації сильних і слабких сторін підприємства з можливостями та загрозами в зовнішньому</p>

	середовищі. Визначити та обґрунтувати розбіжності в політиці підприємства з отриманими результатами SWOT-аналізу.
--	---

1	2
<p>Завдання 3 Діагностика виробничої діяльності підприємства</p>	<p>Охарактеризувати виробничу діяльність та організаційно-економічні і фінансові передумови розвитку підприємства (основні напрями, особливості розвитку, структуру випуску продукції). Проаналізувати динаміку обсягів виробництва та реалізації продукції, асортименту продукції, рівень її якості (за групами показників), ритмічність виробництва, показники рентабельності виробництва та реалізації продукції. Оцінити наявність у підприємства можливостей розширення виробничої діяльності, проаналізувавши: показники фінансової стабільності, ліквідності і платоспроможності; показники ділової активності; рівень інвестиційної привабливості. Проаналізувати ефективність розподілу фінансових ресурсів, які спрямовуються на розвиток виробничої діяльності. Виявити резерви розширення виробничої діяльності підприємства. Оцінити організаційну та економічну складові.</p>
<p>Завдання 4 Удосконалення системи управління збутовою діяльністю підприємства</p>	<p>Дослідити теоретичні засади побудови системи управління збутовою діяльністю підприємства. Охарактеризувати систему управління збутовою діяльністю досліджуваного підприємства, оцінити рівень її формалізації, переваги та недоліки. Розробити заходи щодо удосконалення системи управління збутом підприємства (зміни в організаційній структурі управління збутом, формах і методах збуту, витратах пов'язаних зі збутом, системі інформаційного та аналітичного забезпечення збуту). Визначити організаційно-економічні заходи щодо впровадження змін в системі управління збутом на досліджуваному підприємстві та оцінити їх ефективність.</p>
<p>Завдання 5 Оцінювання ефективності планування та реалізації альтернативних проектів розвитку підприємства</p>	<p>Вибрати конкретний проект розвитку, що реалізується на підприємстві, пояснити його переваги з точки зору реалізації стратегічних орієнтацій підприємства. Проаналізувати програму реалізації проекту (у т.ч. структуру і динаміку витрат, які супроводжують реалізацію проекту, наприклад, витрати на ліцензування, витрати на обладнання тощо); джерела фінансування проекту та капітальні витрати на його реалізацію; кошторис витрат за проектом (у т.ч. узагальнити інформацію щодо складових поточних витрат підприємства) і ступінь їх обґрунтованості; економічну (бюджетну, соціальну, екологічну) ефективність проекту, у т.ч. чистий приведений дохід, індекс дохідності, індекс рентабельності, строк окупності; розподіл прибутку; екологічні наслідки реалізації проекту. Запропонувати альтернативні варіанти проектів розвитку підприємства, які дали б змогу реалізувати стратегічні цілі розвитку підприємства. Оцінити хід реалізації проекту на підприємстві за відхиленнями кількісних показників (факту від плану) проекту. Охарактеризувати можливі причини відхилень і їх наслідки, зробити висновки. Оцінити особливості розподілу повноважень суб'єктів, які відповідають за реалізацію проекту. Визначити проблеми, з якими стикнулися виконавці проекту під час реалізації. Зробити пропозиції щодо усунення відхилень</p>

	показників (проблем) по проектах і розробити пропозиції щодо запобігання аналогічним проблемам у майбутньому. Запропонувати альтернативні підходи щодо управління реалізацією проекту.
Завдання 6 Управління розвитком персоналу підприємства	Пояснити необхідність управління розвитком персоналу сучасного підприємства з точки зору формування передумов його конкурентоспроможності. Розкрити сучасні підходи до управління розвитком персоналу підприємства. Дослідити систему управління розвитком персоналу на досліджуваному підприємстві, виявити її переваги та недоліки. Охарактеризувати систему чинників, які визначають політику управління у даній сфері. Проаналізувати динаміку та структуру витрат, які спрямовуються на розвиток персоналу підприємства. Пояснити можливості реалізації сучасних підходів до управління розвитком персоналу на досліджуваному підприємстві, оцінити фінансову спроможність підприємства реалізувати нові підходи.

3.3 Структура звіту

Структура звіту з науково-дослідної практики повинна відповідати програмі практики. Структурні частини звіту та їх обсяги наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2. Структурні частини звіту з науково-дослідної практики

Структурні частини	Кількість сторінок
Титульний аркуш, підписаний керівниками практики від підприємства і від університету (Додаток Ж)	1
Зміст	1
Вступ	1-2
Розділ 1. Теоретичні основи досліджуваної проблеми	
1.1 Аналіз літературних джерел, присвячених досліджуваній проблемі	8-10
1.2 Вітчизняний та світовий досвід вирішення проблем за тематикою магістерського дослідження	8-10
1.3 Аналіз методичного забезпечення досліджуваної проблеми	10-12
Розділ 2. Аналіз організаційно-економічної діяльності підприємства-бази практики	
2.1 Загальна характеристика підприємства	2-3
2.2 Характеристика організаційної складової	3-4
2.3. Операційна та виробничо-технологічна діяльність підприємства	3-4
2.4. Матеріально-технічний рівень підприємства	3-4
2. 5. Фінансово-економічна діяльність підприємства	3-4
2.6. Соціально-інформаційна підсистема	3-4
Розділ 3. Аналіз стратегічної діяльності підприємства та його конкурентоспроможності	
3.1. Стратегічні аспекти діяльності підприємства	7-10
3.2. Конкурентоспроможність підприємства	3-4
3.3. Індивідуальне завдання	7-8
Розділ 4. Проект з удосконалення стратегії розвитку підприємства	
4.1. Ідентифікація наявних проблемних аспектів у виробничо-господарській діяльності підприємства	5-7
4.2. Альтернативні шляхи формування системи стратегічного управління розвитком підприємства	8-10
4.3 Оцінювання ефективності запропонованих альтернатив	5-7
4.4 Пропозиції та рекомендації з реалізації найбільш ефективного шляху формування системи стратегічного управління розвитком підприємства	5-7
Висновки	1-2
Список використаних джерел	40-50 джерел
Додатки	За потребою

4. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»

4.1 Мета, завдання і результати науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика є логічним завершенням навчального процесу невід'ємною складовою підготовки фахівців ступеня «магістр». Мета, завдання і результати науково-дослідної практики студента-магістра визначаються «Освітньо-науковою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр».

Метою науково-дослідної практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, набутих у процесі вивчення дисциплін фахового спрямування, набуття навичок виконання самостійного наукового дослідження, набуття особистісних та професійних компетенцій, пов'язаних з вирішенням прикладних проблем управління міжнародними проектами, всебічна підготовка студента до виконання магістерського дослідження, опанування сучасними прийомами та методами управління міжнародних проектів підприємства.

Основними завданнями науково-дослідної практики є:

- формування інформаційного забезпечення магістерської дисертації відповідно до обраного об'єкта дослідження;
- підготовка та опрацювання аналітичних матеріалів для виконання дослідницької частини магістерської дисертації, в тому числі про діяльність підприємств-аналогів, конкурентів, стан та перспективи розвитку міжнародної діяльності;
- аналіз основних видів нормативно-правових, інформаційних, звітних і статистичних матеріалів і документів, що стосуються процесу управління діяльністю підприємства і ознайомлення з практикою їх застосування;
- проведення аналізу економічної діяльності підприємства - бази практики, виходячи з сутності проблем, що вирішуються в магістерському дослідженні;
- аналіз і критична оцінка досвіду здійснення міжнародної діяльності підприємства – бази практики;

- адаптація теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі з питань проектного менеджменту, а також передового досвіду управління міжнародними проектами до умов діяльності конкретного підприємства;
- розроблення та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення міжнародної діяльності підприємства в умовах розвитку форм міжнародного бізнесу;
- проведення розрахунків та оцінка ефективності міжнародної діяльності підприємства – бази практики;
- викладення матеріалів дослідження у звіті з науково-дослідної практики.

4.2 Програма науково-дослідної практики

Програма науково-дослідної практики містить перелік основних видів робіт, які має виконати студент під час проходження практики. Результати виконання програми практики представляються у звіті.

1. Дослідження теоретичних основ наукової проблеми, що досліджується в магістерській дисертації:

- 1) проаналізувати літературні джерела з досліджуваної проблеми.
- 2) проаналізувати існуючі методи дослідження даної проблеми.

2. Аналіз діяльності підприємства-бази практики

Стан ринкового бізнес-середовища функціонування підприємства:

- 1) визначити загальні тенденції розвитку галузі у вітчизняному та світовому масштабах, до якої належить підприємство;
- 2) проаналізувати бізнес-партнерів підприємства та їх взаємодію;
- 3) визначити конкурентне середовище підприємства;
- 4) визначити чинники бізнес-середовища розвитку галузі, в якій функціонує підприємство.

Загальна характеристика підприємства:

- 1) визначити форму власності, місію, основні завдання, сфери діяльності, типи продукції чи послуг, що надаються підприємством
- 2) дослідити організаційну структуру управління

Операційна діяльність підприємства:

- 1) проаналізувати динаміку показників, що характеризують обсяги операційної діяльності в цілому по підприємству і в розрізі його структурних підрозділів (виробництво продукції, реалізація товарів, виконання робіт, надання послуг).
- 2) проаналізувати наступні звіти підприємства: про фінансові результати, про власний капітал, про рух грошових коштів.

3) оцінити рівень конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства.

4) проаналізувати канали збуту продукції підприємства, форми та методи реалізації товарів (робіт, послуг).

Фінансові результати діяльності підприємства

1) проаналізувати динаміку прибутку в цілому по підприємству в звітному періоді (темп його зміни, відповідність нормальному та мінімальному прибутку).

2) здійснити аналіз змін складу та обсягу основних джерел утворення прибутку підприємства у звітному періоді.

3) визначити основні фактори (внутрішнього та зовнішнього характеру), які обумовлюють обсяги та динаміку прибутку від операційної діяльності підприємства.

4) при наявності негативного фінансового результату (збитків) оцінити збитковість діяльності, виявити види діяльності, які призводять до збитків, основні причини цього явища.

5) розрахувати та проаналізувати систему показників рентабельності (рентабельність обороту, витрат, активів, капіталу), провести її динамічний та порівняльний аналіз.

7) проаналізувати обсяг і структуру власного капіталу підприємства, оцінити ступінь використання існуючих можливостей формування власного капіталу.

8) провести динамічний та порівняльний аналіз показників структури активів (абсолютні показники, коефіцієнти структури активів, коефіцієнти стану та структури оборотних активів).

3. Оцінка міжнародної діяльності підприємства:

1) оцінити розвиток міжнародної діяльності – експорту / імпорту за часовий проміжок 3-5 років;

2) проаналізувати показники ефективності міжнародної діяльності підприємства у розрізі країн-партнерів, товарним асортиментом тощо;

3) визначити проблемні аспекти міжнародної діяльності підприємства.

Аналіз існуючих та перспективних міжнародних проектів підприємства:

1) проаналізувати діючі міжнародні проекти на підприємстві, їх ефективність та вплив на діяльність підприємства;

2) визначити потреби підприємства в удосконаленні своєї діяльності у сфері взаємодії із іноземними контрагентами / алгоритмі здійснення зовнішньоекономічної діяльності / розширенні ринків тощо;

3) навести перспективні чи потенційні проекти, що можуть бути реалізовані за участю підприємства з урахуванням сприятливого бізнес-середовища та конкурентних переваг підприємства.

4. Індивідуальне завдання.

Приклади індивідуальних завдань наведені у таблиці 4.1.

Удосконалення міжнародної діяльності підприємства на основі розробки, реалізації, управління міжнародним проектом:

- 1) визначити проблеми реалізації міжнародних проектів підприємства;
- 2) розробити техніко-економічне обґрунтування ідеї міжнародного проекту;
- 3) здійснити структурування, календарне та ресурсне планування проекту;
- 4) охарактеризувати етапи реалізації та контролю виконання проекту;
- 5) розробити організаційну структуру проекту, сформувати команду проекту та встановити вимоги ефективності її діяльності;
- 6) оцінити ризики та програму управління ризиками проекту;
- 7) надати опис та економічне обґрунтування проекту;
- 8) оцінити ефективність запропонованого проекту;
- 9) надати пропозиції та рекомендації з реалізації запропонованого проекту.

Таблиця 4.1. Приклади індивідуальних завдань науково-дослідної практики

Спрямування завдання	Зміст завдання
1	2
Завдання 1. Розробити стартап-проект в середовищі міжнародного бізнесу	Розробити концепцію міжнародного бізнесу в основу яких покладено конкретні ідеї стартап-проекту; здійснити техніко-економічне обґрунтування ідеї проекту розвитку міжнародного бізнесу; здійснити структурування, календарне та ресурсне планування проекту з використанням спеціалізованого програмного забезпечення; розробити організаційну структуру проекту, сформувати команду проекту; оцінювати ризики та розробити програми управління ризиками проекту; здійснити прогнозну оцінку економічного ефекту впровадження проекту; обґрунтувати структуру управління стартап-проекту.
Завдання 2 Управління розвитком експортно орієнтованого підприємства	Визначити фактори міжнародного середовища організації та виявити (прогнозувати) основні тренди її розвитку; оцінити інвестиційну привабливість підприємства на міжнародному ринку; розробити комплекс заходів щодо ефективної системи аналітичного діагностування ризику, негативного впливу і наслідків дестабілізуючих факторів середовища підприємства, що здійснює експортну діяльність; сформувати систему менеджменту з урахуванням масштабів та напрямів експорту, галузевих особливостей; розробити організацію взаємодії та функціональний розподіл робіт між підрозділами, службами, працівниками, що залучені до експортної діяльності на основі управлінських аспектів; здійснювати контроль обліку ресурсів, необхідних для експортної орієнтації підприємства.

1	2
<p>Завдання 3 Розробити бізнес-план міжнародного проекту підприємства</p>	<p>Використовувати методологію бізнес-планування, інструментарій оцінки ефективності та експертизи міжнародних проектів; базуватись на міжнародних стандартах управління міжнародним бізнесом; врахувати методи планування і реалізації заходів з розвитку міжнародного проекту; здійснити структуризацію, календарне та ресурсне планування проекту з використанням спеціалізованого програмного забезпечення; розробити організаційну структуру проекту, сформувати команду проекту; оцінювати ризики та розробити програми управління ризиками проекту; здійснити прогнозну оцінку економічного ефекту впровадження проекту</p>
<p>Завдання 4 Розробити систему ризик-менеджменту міжнародної діяльності підприємства</p>	<p>Проаналізувати існуючі підходи ризик-менеджменту та систему управління ризиками на досліджуваному підприємстві. Дослідити фактори ризику, які можуть негативно вплинути на діяльність підприємства та удосконалити процес ідентифікації ризиків в залежності від стадій життєвого циклу проекту. Оцінити ризики діяльності досліджуваного підприємства. Розробити систему управління ризиками міжнародної діяльності підприємства. Визначити організаційно-економічні заходи щодо впровадження системи управління на досліджуваному підприємстві. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління ризиками міжнародної діяльності підприємства з урахування існуючого бізнес-середовища.</p>
<p>Завдання 5 Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства</p>	<p>Дослідити сучасні підходи до управління міжнародною конкурентоспроможністю промислового підприємства та методичний інструментарій оцінювання конкурентоспроможності. Проаналізувати наявну систему управління міжнародною конкурентоспроможністю. Провести діагностику передумов та особливостей формування системи управління конкурентоспроможністю промислового підприємства, оцінити рівень міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства з урахування існуючого бізнес-середовища.</p>

4.3 Структура звіту

Структура звіту з практики повинна відповідати програмі. Структурні частини звіту та їх обсяг наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2. Структурні частини звіту з науково-дослідної практики

Структурні частини	Кількість сторінок
Титульний аркуш, підписаний керівниками практики від підприємства і від університету (Додаток Ж)	1
Зміст	1
Вступ	1-2
Розділ 1. Теоретичні основи досліджуваної проблеми	15-20
1.1. Аналіз літературних джерел, присвячених досліджуваній проблемі	
1.2. Аналіз методів дослідження даної проблеми	
Розділ 2. Аналіз діяльності підприємства-бази практики	10-15
2.1. Стан ринкового бізнес-середовища функціонування підприємства	
2.2. Загальна характеристика підприємства	
2.3. Операційна діяльність підприємства	
2.3. Фінансові результати діяльності підприємства	
Розділ 3. Аналіз міжнародної діяльності підприємства	10-15
2.3. Оцінка міжнародної діяльності підприємства	
2.4. Аналіз існуючих та перспективних міжнародних проектів підприємства	
Розділ 4. <i>Індивідуальне завдання</i> . Удосконалення міжнародної діяльності підприємства на основі розробки та реалізації міжнародного проекту	15-20
3.1. Науково-практичне обґрунтування ідеї міжнародного проекту	
3.2. Обґрунтування структури управління проектом	
3.3. Економічне обґрунтування ефективності міжнародного проекту	
Висновки	2-3
Список використаних джерел	40-45 джерел
Додатки	Залежно від потреби

5. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ»

5.1 Мета, завдання і результати науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика є логічним завершенням навчального процесу невід'ємною складовою підготовки фахівців ступеня «магістр». Мета, завдання і результати науково-дослідної практики студента-магістра визначаються освітньо-науковою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр».

Метою науково-дослідної практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, набутих у процесі вивчення дисциплін фахового спрямування, набуття навичок виконання самостійного наукового дослідження, набуття особистісних та професійних компетенцій, пов'язаних з вирішенням прикладних проблем управління інноваційною діяльністю підприємства, всебічна підготовка студента до виконання магістерського дослідження, опанування сучасними прийомами та методами управління інноваційною діяльністю підприємства.

Основними завданнями науково-дослідної практики є:

- формування інформаційного забезпечення дипломної роботи відповідно до обраного об'єкта дослідження;
- підготовка та опрацювання аналітичних матеріалів для виконання дослідницької частини магістерської роботи, в тому числі про діяльність підприємств-аналогів, конкурентів, стан та перспективи розвитку інноваційної діяльності;
- аналіз основних видів нормативно-правових, інформаційних, звітних і статистичних матеріалів і документів, що стосуються процесу управління інноваційною діяльністю підприємства і ознайомлення з практикою їх застосування;
- проведення аналізу економічної діяльності підприємства - бази практики, виходячи з сутності проблем, що вирішуються в магістерському дослідженні;
- аналіз і критична оцінка досвіду здійснення інноваційної діяльності підприємства – бази практики;

– адаптація теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі з питань інноваційного менеджменту, а також передового досвіду інноваційного підприємництва до умов діяльності конкретного підприємства;

– розроблення та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення інноваційної діяльності підприємства;

– проведення розрахунків та оцінка ефективності управлінських заходів, запропонованих для удосконалення інноваційної діяльності підприємства – бази практики;

– викладення матеріалів дослідження у звіті з науково-дослідної практики.

5.2 Програма науково-дослідної практики

Програма науково-дослідної практики містить перелік основних видів робіт, які має виконати студент під час проходження практики. Результати виконання програми практики представляються у звіті.

1 Дослідження теоретичних основ наукової проблеми, що досліджується в дипломній роботі:

- 1) проаналізувати літературні джерела з досліджуваної наукової проблеми;
- 2) проаналізувати існуючі методи дослідження даної проблеми.

2 Аналіз господарсько-економічної діяльності підприємства-бази практики

Загальна характеристика підприємства:

- 1) визначити форму власності, місію, основні завдання, сфери діяльності, типи продукції чи послуг, що надаються підприємством;
- 2) дослідити організаційну структуру управління.

Операційна діяльність підприємства:

- 1) проаналізувати динаміку показників, що характеризують обсяги операційної діяльності в цілому по підприємству і в розрізі його структурних підрозділів (виробництво продукції, реалізація товарів, виконання робіт, надання послуг);
- 2) проаналізувати наступні звіти підприємства: про фінансові результати, про власний капітал, про рух грошових коштів;
- 3) оцінити рівень конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства;

4) проаналізувати канали збуту продукції підприємства, форми та методи реалізації товарів (робіт, послуг), оцінити ступінь впровадження підприємством інноваційних підходів до організації торговельної (збутової діяльності), зокрема електронної торгівлі.

Матеріально-технічний та технологічний рівень підприємства

1) визначити склад та динаміку необоротних активів підприємства, частку основних засобів в їх складі, забезпеченість ними операційної діяльності підприємства;

2) обчислити показники якісного стану і руху основних засобів підприємства у звітному періоді (коефіцієнт придатності, коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт приросту основних засобів);

3) визначити показники ефективності і використання основних засобів підприємства у звітному періоді у фактичних та порівняльних цінах (фондовіддачу, фондомісткість, фондоозброєність праці, прибутковість основних засобів та часткові показники, зробити висновки про основні тенденції зміни показників, вплив на обсяг операційної діяльності, зменшення рівня витрат, розмір прибутку підприємства);

4) проаналізувати обсяг та склад нематеріальних активів підприємства, показники, що характеризують їх придатність (знос) та рух (придбання, вибуття);

5) проаналізувати склад та динаміку матеріальних оборотних активів, виявити фактори впливу на обсяг і динаміку матеріальних оборотних активів підприємства.

Фінансові результати діяльності підприємства

1) проаналізувати динаміку прибутку в цілому по підприємству в звітному періоді (темп його зміни, відповідність нормальному та мінімальному прибутку);

2) здійснити аналіз змін складу та обсягу основних джерел утворення прибутку підприємства у звітному періоді;

3) визначити основні фактори (внутрішнього та зовнішнього характеру), які обумовлюють обсяги та динаміку прибутку від операційної діяльності підприємства;

4) при наявності негативного фінансового результату (збитків) оцінити збитковість діяльності, виявити види діяльності, які призводять до збитків, основні причини цього явища;

5) розрахувати та проаналізувати систему показників рентабельності (рентабельність обороту, витрат, активів, капіталу), провести її динамічний та порівняльний аналіз;

7) проаналізувати обсяг і структуру власного капіталу підприємства, оцінити ступінь використання існуючих можливостей формування власного капіталу;

8) провести динамічний та порівняльний аналіз показників структури активів (абсолютні показники, коефіцієнти структури активів, коефіцієнти стану та структури оборотних активів).

3 Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

Інноваційна діяльність підприємства

на основі аналізу спеціалізованої звітності з інновацій (при її наявності) визначити і проаналізувати в динаміці:

1) рівень оновлення асортименту, частку нової та інноваційної продукції (товарів, робіт, послуг);

2) чисельність та кваліфікацію персоналу, який здійснює розробку і впровадження інновацій;

3) наявність завершених НДДКР або придбаних ліцензій, що можуть бути використані;

4) наявність необхідного виробничого та технологічного обладнання і ступінь його оновлення;

5) обсяги та структуру витрат на технологічні інновації (за джерелами фінансування; напрямками витрат);

6) обсяги витрат на придбання (освоєння) підприємством нових технологій;

7) частку впроваджених нових видів машин, устаткування, приладів, апаратів у загальному обсязі основних засобів підприємства (у розрізі усього нових і нових лише для підприємства);

8) обсяги реалізованої інноваційної продукції за характером ринку (місцевий, міжнародний) і у розрізі новизни реалізованої продукції (яка є новою для підприємства, ринку);

9) частку інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої продукції;

10) частку витрат на освоєння інновацій у загальних витратах на підприємстві.

11) охарактеризувати структурний підрозділ підприємства, який займається питаннями інноваційного розвитку;

12) скласти схему процесу прийняття управлінських рішень щодо інноваційної діяльності підприємства;

13) визначити особливості прийняття управлінських рішень щодо інноваційної діяльності на підприємстві.

Інвестування інновацій

1) проаналізувати обсяг і структуру позикового капіталу підприємства, критично оцінити існуючі джерела формування позикового капіталу, ступінь використання існуючих можливостей формування капіталу;

2) оцінити можливості підприємства щодо фінансування необхідних витрат на інноваційну діяльність за рахунок власних доходів (прибутку) тощо.

Індивідуальне завдання

Приклади індивідуальних завдань наведені у таблиці 5.1.

4. Проект з удосконалення інноваційної діяльності підприємства

1) Визначити проблеми здійснення інноваційної діяльності підприємства.

2) Надати опис та економічне обґрунтування проекту з удосконалення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства.

3) Оцінити ефективність запропонованого проекту з удосконалення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

4) Надати пропозиції та рекомендації з реалізації запропонованого проекту.

Таблиця 5.1. Приклади індивідуальних завдань науково-дослідної практики [2]

Спрямування завдання	Зміст завдання
1	2
Завдання 1. Управління інноваційною конкурентоспроможністю промислового підприємства	Дослідити сучасні підходи до управління інноваційною конкурентоспроможністю промислового підприємства та методичний інструментарій оцінювання інноваційної конкурентоспроможності. Проаналізувати наявну систему управління інноваційною конкурентоспроможністю. Провести діагностику передумов та особливостей формування системи управління інноваційною конкурентоспроможністю промислового підприємства, виявити вплив інноваційної конкурентоспроможності на розвиток промислових підприємств кондитерської галузі, оцінити рівень інноваційної конкурентоспроможності підприємства. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління інноваційною конкурентоспроможністю підприємства

1	2
<p>Завдання 2 Логістичне забезпечення інноваційного виробництва на промисловому підприємстві</p>	<p>Дослідити логістичне забезпечення інноваційного виробництва на промисловому підприємстві. Визначити і проаналізувати основні функції логістичного обслуговування виробництва нової продукції, критерії та показники оптимальності логістичного забезпечення інноваційного виробництва, проблеми маркетингу і логістики у інноваційній діяльності підприємства, інструментарій логістичного обслуговування споживачів. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо логістичного забезпечення інноваційного виробництва на промисловому підприємстві</p>
<p>Завдання 3 Управління захистом інтелектуальної власності на підприємстві</p>	<p>Дослідити систему захисту інтелектуальної власності в умовах формування інноваційних проектів. Визначити особливості управління інтелектуальною власністю в процесі управління інноваціями. Проаналізувати інноваційну діяльність підприємства, проблеми управління інтелектуальною власністю на підприємстві, основні способи захисту інтелектуальної власності при формуванні інноваційних проектів на підприємстві. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення захисту інтелектуальної власності на підприємстві.</p>
<p>Завдання 4 Управління інтелектуальним капіталом на виробничому підприємстві</p>	<p>Проаналізувати систему управління інтелектуальним капіталом на виробничому підприємстві. Оцінити інтелектуальний капітал підприємства. Виявити проблеми, що уповільнюють або унеможливають розвиток інтелектуальної діяльності. Визначити головні складові механізму захисту прав інтелектуальної власності промислового підприємства, методи та моделі вимірювання інтелектуального капіталу на досліджуваному підприємстві, механізм захисту прав інтелектуальної власності. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління інтелектуальним капіталом на досліджуваному підприємстві</p>
<p>Завдання 5 Розроблення системи управління ризиками інноваційного підприємства</p>	<p>Дослідити сучасні підходи до визначення сутності, ролі та класифікації ризиків інноваційного підприємства. Проаналізувати існуючі підходи ризик-менеджменту та систему управління ризиками на досліджуваному підприємстві. Дослідити фактори ризику, які можуть негативно вплинути на діяльність інноваційного підприємства та удосконалити процес ідентифікації ризиків в залежності від стадій життєвого циклу проекту. Оцінити ризики інноваційної діяльності досліджуваного підприємства. Розробити систему управління ризиками інноваційного підприємства. Визначити організаційно-економічні заходи щодо впровадження системи управління на досліджуваному підприємстві. Обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління ризиками інноваційного підприємства</p>

5.3 Структура звіту

Структура звіту з науково-дослідної практики повинна відповідати програмі практики (див. розділ 5). Структурні частини звіту та їх обсяги наведено в табл. 5.2.

Таблиця 5.2. Структурні частини звіту з науково-дослідної практики

Структурні частини	Кількість сторінок
Титульний аркуш, підписаний керівниками практики від підприємства і від університету (Додаток Ж)	1
Зміст	1
Вступ	1-2
Розділ 1 Теоретичні основи досліджуваної проблеми	
1.3. Аналіз літературних джерел, присвячених досліджуваній проблемі	12-15
1.4. Аналіз методів дослідження даної проблеми	12-15
Розділ 2 Аналіз господарсько-економічної діяльності підприємства-бази практики	
2.1 Загальна характеристика підприємства	2-3
2.2 Операційна діяльність підприємства	3-4
2.3 Матеріально-технічний та технологічний рівень підприємства	3-4
2.4 Фінансові результати діяльності підприємства	3-4
Розділ 3 Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства	
3.1 Інноваційна діяльність підприємства	7-10
3.2 Інвестування інновацій	3-4
3.3 Індивідуальне завдання	7-8
Розділ 4 Удосконалення інноваційної діяльності підприємства	
4.1 Проблеми здійснення та інвестування інноваційної діяльності підприємства	3-5
4.2 Опис та економічне обґрунтування проекту з удосконалення інноваційної діяльності підприємства	10
4.3 Оцінка ефективності запропонованого проекту з удосконалення інноваційної діяльності підприємства	5-7
4.4 Пропозиції та рекомендації з реалізації запропонованого проекту	3-4
Висновки	1-2
Список використаних джерел	40-50 джерел
Додатки	Залежно від потреби

6. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «ЛОГІСТИКА»

6.1 Мета, завдання і результати науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика є логічним завершенням навчального процесу невід'ємною складовою підготовки фахівців ступеня «магістр». Мета, завдання і результати науково-дослідної практики студента-магістра визначаються «Освітньо-науковою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр».

Метою науково-дослідної практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, набутих у процесі вивчення дисциплін фахового спрямування, набуття навичок виконання самостійного наукового дослідження, набуття особистісних та професійних компетенцій, пов'язаних з вирішенням прикладних проблем управління логістичною діяльністю підприємства, всебічна підготовка студента до виконання магістерського дослідження, опанування сучасними прийомами та методами управління логістичною діяльністю підприємства.

Основними завданнями науково-дослідної практики є:

- формування інформаційного забезпечення дипломної роботи відповідно до обраного об'єкта дослідження;
- підготовка та опрацювання аналітичних матеріалів для виконання дослідницької частини магістерської роботи, в тому числі про діяльність підприємств-аналогів, конкурентів, стан та перспективи розвитку логістичної діяльності;
- аналіз основних видів нормативно-правових, інформаційних, звітних і статистичних матеріалів і документів, що стосуються процесу управління логістичною діяльністю підприємства і ознайомлення з практикою їх застосування;
- проведення аналізу економічної діяльності підприємства - бази практики, виходячи з сутності проблем, що вирішуються в магістерському дослідженні;
- аналіз і критична оцінка досвіду здійснення логістичної діяльності підприємства – бази практики;

- адаптація теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі з питань логістичного менеджменту, а також передового досвіду логістики до умов діяльності конкретного підприємства;
- розроблення та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення логістичної діяльності підприємства;
- проведення розрахунків та оцінка ефективності управлінських заходів, запропонованих для удосконалення логістичної діяльності підприємства – бази практики;
- викладення матеріалів дослідження у звіті з науково-дослідної практики.

6.2 Програма науково-дослідної практики

Програма науково-дослідної практики містить перелік основних видів робіт, які має виконати студент під час проходження практики. Результати виконання програми практики представляються у звіті.

1. Дослідження теоретичних основ наукової проблеми, що досліджується в дипломній роботі:

- 1) проаналізувати літературні джерела з досліджуваної наукової проблеми;
- 2) проаналізувати існуючі методи дослідження даної проблеми.

2. Аналіз діяльності підприємства-базы практики

Стан ринкового бізнес-середовища функціонування підприємства:

- 1) визначити загальні тенденції розвитку галузі у вітчизняному масштабі, до якої належить підприємство (можливе порівняння зі світовими тенденціями);
- 2) проаналізувати бізнес-партнерів підприємства та їх взаємодію;
- 3) визначити конкурентне середовище підприємства;
- 4) визначити чинники бізнес-середовища розвитку галузі в якій функціонує підприємство.

Операційна діяльність підприємства:

- 1) визначити форму власності, місію, основні завдання, сфери діяльності, типи продукції чи послуг, що надаються підприємством, дослідити організаційну структуру управління;
- 2) проаналізувати динаміку показників, що характеризують обсяги операційної діяльності в цілому по підприємству і в розрізі його структурних підрозділів (виробництво продукції, реалізація товарів, виконання робіт, надання послуг);

- 3) проаналізувати наступні звіти підприємства: про фінансові результати, про власний капітал, про рух грошових коштів;
- 4) оцінити рівень конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства;
- 5) проаналізувати канали збуту продукції підприємства, форми та методи реалізації товарів (робіт, послуг), оцінити ступінь впровадження підприємством інноваційних підходів до організації торговельної (збутової діяльності), зокрема електронної торгівлі;
- 6) при наявності негативного фінансового результату (збитків) оцінити збитковість діяльності, виявити види діяльності, які призвели до збитків, основні причини цього явища.

Оцінка логістичної діяльності підприємства

1) надати загальну характеристику логістичної діяльності підприємства за такими основними ознаками: оборот логістичних активів, рентабельність інвестицій в логістичну інфраструктуру, завантаженість потужностей логістичних об'єктів, оборотність запасів, витрати утримання запасів, рентабельність каналів збуту (сегментів, клієнтів);

2) на основі аналізу спеціалізованої звітності з логістики (при її наявності) визначити і проаналізувати в динаміці основні показники надійності логістичної системи: надійність поставки, готовність до здійснення поставки (ймовірність дефіциту), якість поставки, гнучкість виконання замовлення, гнучкість оплати;

3) визначити проблемні аспекти логістичної діяльності підприємства.

Аналіз існуючих та перспективних напрямів розвитку логістичної діяльності підприємства:

1) визначити потреби підприємства в удосконаленні логістичної діяльності у сфері взаємодії з учасниками ланцюгів поставок/алгоритм здійснення логістичної діяльності/зміни структури ланцюга поставок тощо;

2) навести перспективні чи потенційні проекти, що можуть бути реалізовані за участю підприємства з урахуванням сприятливого бізнес-середовища та конкурентних переваг підприємства.

3. Управління логістичною діяльністю підприємства:

1) визначити проблеми реалізації проектів з логістики підприємства;

- 2) розробити техніко-економічні обґрунтування ідеї проекту з логістики підприємства;
- 3) здійснити структурування, календарне та ресурсне планування проекту;
- 4) охарактеризувати етапи реалізації та контролю виконання проекту;
- 5) розробити організаційну структуру проекту, сформувати команду проекту та встановити вимоги ефективності її діяльності;
- 6) оцінити ризики та програму управління ризиками проекту;
- 7) надати опис та економічне обґрунтування проекту;
- 8) оцінити ефективність запропонованого проекту;
- 9) надати пропозиції та рекомендації з реалізації запропонованого проекту.

Індивідуальне завдання

Приклади індивідуальних завдань наведені у таблиці 6.1.

Таблиця 6.1. Приклади індивідуальних завдань науково-дослідної практики

Спрямування завдання	Зміст завдання
1	2
<p>Завдання 1. Розробка логістичної стратегії підприємства</p>	<p>Дослідити сучасні підходи до розробки логістичної стратегії підприємства та методичний інструментарій оцінювання її конкурентоспроможності. Проаналізувати наявну логістичну стратегію, її відповідність корпоративній стратегії підприємства та конкурентній поведінці. Провести діагностику передумов та особливостей розробки логістичної стратегії підприємства, виявити вплив логістичної стратегії на конкурентоспроможність підприємства, оцінити основні області прийняття стратегічних рішень логістичної системи підприємства. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо використання певних інструментів логістичної стратегії</p>
<p>Завдання 2. Моделювання бізнес-процесів в ланцюгах поставок</p>	<p>Дослідити логістичне забезпечення процесів підприємства. Визначити і проаналізувати основні функції та операції логістики підприємства, критерії та показники оптимальності логістичного забезпечення процесів підприємства, проблеми інтегрованості потоків (матеріального, фінансового, інформаційного) підприємства та їх проходження через весь ланцюг поставки. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо моделювання бізнес-процесів в ланцюгах поставок</p>

1	2
<p>Завдання 3. Управління запасами в умовах невизначеності</p>	<p>Дослідити систему управління запасами в умовах невизначеності. Визначити особливості управління запасами в умовах невизначеності. Проаналізувати логістичну діяльність підприємства, проблеми управління запасами на підприємстві, комунікацій в ланцюгах поставок, основні методи управління запасами та інформаційну підтримку управління запасами на підприємстві. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління запасами в умовах невизначеності.</p>
<p>Завдання 4. Управління транспортом як фактор зниження логістичних витрат підприємства</p>	<p>Проаналізувати систему управління транспортом підприємства. Оцінити фактори що впливають на ефективність роботи транспорту підприємства. Виявити проблеми, що уповільнюють або унеможливають впровадження інноваційної моделі управління транспортом на підприємстві на основі логістичного підходу. Визначити головні інструменти зниження логістичних витрат за рахунок оптимізації транспортної функції підприємства, методи обліку логістичних витрат та їх структуру на досліджуваному підприємстві. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління транспортом як фактором зниження логістичних витрат на досліджуваному підприємстві</p>
<p>Завдання 5. Розробка системи управління ризиками ланцюга поставок</p>	<p>Дослідити сучасні підходи до визначення сутності, ролі та класифікації ризиків ланцюгів поставок. Проаналізувати існуючі підходи ризик-менеджменту та систему управління ризиками на досліджуваному підприємстві. Дослідити фактори ризику, які можуть негативно вплинути на діяльність ланцюга поставок та удосконалити процес ідентифікації ризиків в залежності від стадій життєвого циклу підприємства. Оцінити ризики логістичної діяльності досліджуваного підприємства. Розробити систему управління ризиками ланцюгів поставок. Визначити організаційно-економічні заходи щодо впровадження системи управління ризиками на досліджуваному підприємстві. Запропонувати та економічно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення управління ризиками ланцюгами поставок</p>

6.3 Структура звіту

Структура звіту з науково-дослідної практики повинна відповідати програмі практики. Структурні частини звіту та їх обсяг наведено в табл. 6.2.

Таблиця 6.3. Структурні частини звіту з науково-дослідної практики

Структурні частини	Кількість сторінок
Титульний аркуш, підписаний керівниками практики від підприємства і від університету (Додаток Ж)	1
Зміст	1
Вступ	1-2
Розділ 1. Теоретичні основи досліджуваної проблеми	
1.5. Аналіз літературних джерел, присвячених досліджуваній проблемі	12-15
1.6. Аналіз методів дослідження даної проблеми	12-15
Розділ 2. Аналіз діяльності підприємства-бази практики	
2.1 Стан ринкового середовища	5-7
2.2 Загальна характеристика підприємства	2-3
2.3 Операційна діяльність підприємства	3-4
2.3. Матеріально-технічний та технологічний рівень підприємства	3-4
2. 4. Фінансові результати діяльності підприємства	3-4
Розділ 3. Аналіз логістичної діяльності підприємства	
3.1 Функціональні аспекти логістики підприємства-бази практики	5-6
3.2 Узагальнюючі показники логістичної діяльності підприємства	3-4
3.3 Управління логістичною діяльністю підприємства	3-4
3.4 Індивідуальне завдання	7-8
Розділ 4. Удосконалення логістичної діяльності підприємства	
4.1 Проблеми проведення та інвестування інноваційної діяльності підприємства	3-5
4.2 Опис та економічне обґрунтування проекту з удосконалення логістичної діяльності підприємства	10
4.3 Оцінка ефективності запропонованого проекту з удосконалення логістичною діяльності підприємства	5-7
4.4 Пропозиції та рекомендації з реалізації запропонованого проекту	3-4
Висновки	1-2
Список використаних джерел	40-50 джерел
Додатки	Залежно від потреби

7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

На оформлення звіту надається 2 – 3 дні в кінці практики, що повинно бути відображено в графіку проходження практики.

Оформлення звіту має відповідати вимогам ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» [3].

Загальні вимоги. Текстовий матеріал друкується українською мовою комп'ютерним способом на одному боці аркуша паперу формату А4 через 1,5 інтервал з розрахунку 29-30 рядків на сторінці за умови рівномірного її заповнення. Текст роботи слід друкувати, додержуючись таких розмірів берегів: верхній і нижній – не менше 20 мм, лівий – не менше 25 мм, правий – не менше 10 мм. Шрифт – Times New Roman, 14 кегль, через 1,5 інтервали, масштаб 100%, звичайний, абзац 1,0–1,25 см.

ЗМІСТ включає назви та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та висновків, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаних джерел та додатками.

Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Заголовки у змісті починаються з великої літери без крапки в кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки у крайньому правому положенні в рядку.

Заголовки всіх структурних частин друкують великими літерами, 16 кегль, жирний шрифт, відстань між заголовком та текстом становить 2 інтервали. Заголовки підрозділів звіту з науково-дослідної практики друкують малими літерами (окрім першої великої), 16 кегль, жирний шрифт. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Кожна структурна частина звіту починається з нової сторінки.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не нумерують, а їх назви виступають заголовками структурних елементів. Розділи звіту нумерують арабськими цифрами (РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2), а підрозділи в переддипломному звіті – двома цифрами, де перша цифра означає номер розділу, а друга – номер підрозділу (1.1; 1.2...).

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Студент працюючи з різними джерелами повинен точно відтворювати цитований текст без скорочень для уникнення спотворення змісту викладеного автором. Посилання на літературні джерела по тексту подають у квадратних дужках із зазначенням джерела та

сторінки. Перша цифра у квадратних дужках повинна відповідати номеру джерела у списку використаних джерел, а друга – номеру сторінки (наприклад [30, с.2]).

Рисунки, таблиці, формули. Рисунки і таблиці розташовують після першого посилання на них у тексті, або не далі як на наступній сторінці. На рисунки та таблиці у тексті роблять посилання скороченням слів та порядковим номером, наприклад, рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). табл.2.3 (третя таблиця другого розділу). На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті.

Таблиці. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назва таблиці друкується з великої літери, жирним шрифтом і розміщується по центру. Заголовки граф таблиці починаються з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

В таблиці використовують шрифт Times New Roman, 12 кегль, міжрядковий інтервал – 1.

Рисунки. Рисунки (схеми, діаграми і т. ін.) слід розмішувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або не далі як на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті роботи. Назву рисунку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Назви рисунків оформлюються так: «Рис. 1.2. Організаційна структура підприємства».

Формули. Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка. Їх слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер зазначають на рівні формули або рівняння в круглих дужках, у крайньому положенні в рядку на рівні відповідної формули.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні. Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта надається з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Додатки. Додатки необхідно розміщувати в порядку появи посилань на них у тексті. Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, *за винятком літер Г, Є, З, И, І, Й, О, Ч, Ь*. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає його послідовність. Кожний додаток слід починати з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Ілюстрації, таблиці, формули і рівняння необхідно нумерувати в межах кожного додатка (наприклад, таблиця Б.2 – друга таблиця Додатка Б).

Нумерація сторінок. Нумерація сторінок здійснюється арабськими цифрами зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту. Номер сторінки проставляють у *правому верхньому куті* сторінки без крапки в кінці. Усі сторінки нумеруються, окрім титульного аркуша та змісту (але вони враховуються в загальну кількість сторінок).

8. ЗАХИСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Захист науково-дослідної практики є передзахистом магістерської дисертації студента. Захист практик відбувається у формі науково-практичного семінару, під час якого студенти представляють найважливіші результати магістерського дослідження.

Захист практики проводить комісія, до складу якої входить керівник секції, керівник практики від університету та викладачі кафедри.

До захисту практики допускаються студенти, які в повному обсязі виконали робочу програму і надали керівникові практики від університету не пізніше останнього дня проведення практики такі документи:

- 1) Робочу програму практики, підписану на підприємстві.
- 2) Щоденник практики з записами студента і відгуком керівника практики від підприємства, підписаний на підприємстві.
- 3) Звіт про проходження науково-дослідної практики, підписаний на підприємстві.
- 4) Презентацію доповіді студента на захисті практики.

Доповідь студента на захисті практики, тривалістю до 10 хвилин, готується за матеріалами звіту про проходження науково-дослідної практики і супроводжується презентацією. Обов'язкові структурні елементи презентації такі:

- назва наукового дослідження, його актуальність;
- мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження;
- ринкове середовище функціонування підприємства;
- показники виробничо-господарської та фінансово-економічної діяльності підприємства;
- організаційна структура підприємства;
- показники соціально-інформаційної підсистеми;
- проект удосконалення стратегії розвитку та його обґрунтування;
- висновки.

Зміст презентації узгоджується з керівником практики від університету. Обсяг презентації – 15- 20 слайдів, виконаних у програмі PowerPoint.

Диференційована оцінка із захисту практики заноситься у заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку студента.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, може повторно пройти практику при виконанні умов, визначених кафедрою. Студент,

який отримав негативну оцінку за практику під час здачі комісії, відраховується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року N93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0173-93>
- 2) Проходження виробничої та науково - дослідної практики: методичні вказівки для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування», спеціальності 8.03060102 «Менеджмент інноваційної діяльності», освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / Уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Бояринова, Н.І. Ситник, О.В. Гук – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 44 с.
- 3) ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» – Режим доступу: http://knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок форми договору про проходження практики

ДОГОВІР № _____
про проведення практики студентів вищого навчального закладу

місто Київ

“ ____ ” _____ 201__ р.

Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського”

в особі **декана ФММ** **ГАВРИША Олега Анатолійовича**

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

діючого на підставі доручення ректора № _____

і, з другої сторони,

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(далі - база практики), в особі _____

(посада, прізвище та ініціали)

_____ , що діє на підставі

_____ (статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів.

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студентів)

N з/п	Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення
1	Спеціальність 073 «Менеджмент» спеціалізація _____ _____ _____	6	Науково-дослідна практика			

1.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

1.3. Створити належні умови для виконання студентами програми практики, не допускати їх використання до зайняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та майбутньому фаху.

1.4. Забезпечити студентам умови безпечної праці на конкретному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати студентам-практикантам можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Надавати студентам можливість збору інформації для курсових та дипломних робіт за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею, на підставі направлень кафедр.

1.9. Додаткові умови _____

2. Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського” зобов'язується:

2.1. До початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

2.4. Навчальний заклад зобов'язується не розголошувати використану інформацію про діяльність підприємства через знищення курсових, дипломних робіт та звітів у встановленому порядку.

2.5. Додаткові умови _____

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються в установленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом. Зміни і доповнення сторони вносять листом.

3.4. Договір складений у двох примірниках: по одному кожній стороні.

3.5. Місцезнаходження:

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»: 03056, м.Київ, пр.Перемоги 37, тел. 236-70-65

База практики: _____

Форма направлення на практику

Місце кутового штампа
вищого навчального закладу

Підписи та печатки:

КПІ ім. Ігоря Сікорського:
Заст.декана

База практики:
Керівник

_____ (С.В. Салоїд)
М.П.

_____ (_____)
М.П.

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ **/є підставою для зарахування на практику/**

Згідно з угодою від "___" _____ 20__ року №_____, яку укладено з

_____ (повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику студентів _____ курсу, які навчаються за напрямом підготовки (спеціальністю)

Назва практики _____
Строки практики з "___" _____ 20__ року
по "___" _____ 20__ року

Керівник практики від кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРИЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ:

М. П. Заст. декана ФММ

(підпис)

(С.В. Салоїд)

Форма повідомлення про прибуття на практику

Кутовий штамп
(підприємства,
організації, установи)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29.03.2012 №384
Надсилається у вищий навчальний заклад не пізніше як через три дні після
прибуття студента на підприємство (організацію, установу) /початку практики/

ПОВІДОМЛЕННЯ

студент _____
(повне найменування вищого навчального закладу)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (курс, ВНЗ, факультет напрям підготовки /спеціальність)

прибув " __ " _____ 20__ року до _____
(назва підприємства, організації, установи)

і приступив до практики. Наказом по підприємству (організації, установі) від " __ " _____ 20__ року № _____
студент _____ зарахований на посаду _____

_____ (штатну, дублером - посаду назвати конкретно, практикантом)

Керівником практики від підприємства (організації, установи) призначено _____

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник підприємства (організації, установи)

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка (підприємства,
організації, установи) " __ " _____ 20__ року

Керівник практики від вищого навчального закладу _____

_____ (назва кафедри, циклової комісії)

_____ " __ " _____ 20__ року

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Додаток Д

Зразок робочої програми практики
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Факультет менеджменту та маркетингу

«Затверджено»

Декан ФММ _____ О.А. Гавриш

«___» _____ 20__ р

УЗГОДЖЕНО:

Головний спеціаліст підприємства:

Завідувач кафедри менеджменту:
_____ В.В.Дергачова

_____ 201_ р.
М.П.

_____ 201_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Проведення науково-дослідної практики студентів VI курсу
спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації

_____ на підприємстві _____

з «___» _____ до «___» _____ 20__ р.

Робоча програма складена на основі програми, затвердженої деканом
факультету.

«___» _____ 20__ р.

I. Вступ: (коротко викладаються важливі питання організації і проведення практики: виконання програми по спеціальності, дотримання правил техніки безпеки і розпорядку на підприємстві тощо).

II. Мета та завдання практики (базуються на програмі з урахуванням специфіки баз практики):

III. Зміст практики : (викладається у відповідності до програми для забезпечення виконання завдань і досягнення мети практики, подається список рекомендованої літератури, підручників).

IV. Календарний план проведення практики:

№	Зміст	Термін виконання
1	Прибуття студента на базу практики, оформлення і отримання перепусток	
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці	
3	Проведення екскурсій по підприємству, ознайомлення з місцем практики	
4	Виконання завдань практики (з щотижневим протягом усього періоду практики контролем керівника практики)	
5	Оформлення щоденника практики, звіту і складання заліку	

Керівник практики від КПІ ім. Ігоря Сікорського

(посада, прізвище, підпис)

Керівник практики від підприємства

(посада, прізвище, підпис)

М.П.

Форма щоденника з проходження практики
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Студента _____
Факультет менеджменту та маркетингу _____
Кафедра менеджменту _____
Другого(магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр»
Спеціальності 073 «Менеджмент»
Спеціалізації _____
_____ курс, група _____

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Студент _____ направляється

на _____ в м. _____ для
(назва підприємства, установи)
проходження науково-дослідної практики

(назва практики)

з “___” _____201__ р. по “___” _____201__ р., враховуючи проїзд.

Декан (директор) Гавриш О.А.

Керівник практики від КПІ ім. Ігоря Сікорського _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Студент _____

на практику

п р и б у в

“___” _____201__ р.

в и б у в

“___” _____201__ р.

Керівник підприємства

М.П. Підпис

М.П. Підпис

Керівник практики від підприємства _____

Порядок проходження практики

1. Напередодні практики керівник практики від кафедри проводить інструктаж студентів і видає:

- заповнений щоденник (або посвідчення про відрядження);
- робочу програму на групу і для керівника практики від підприємства;
- індивідуальні завдання з практики;
- направлення для поселення в гуртожиток (у разі потреби).

2. Після прибуття на підприємство, студент повинен подати керівнику практики від підприємства щоденник і робочу програму практики, ознайомити його із змістом індивідуального завдання, пройти інструктаж з охорони праці, ознайомитися з робочим місцем, правилами експлуатації устаткування та узгодити план проходження практики.

3. Під час практики студент має дотримуватися правил внутрішнього розпорядку підприємства. Відлучатися з місця практики студент може лише з дозволу керівника практики від підприємства.

4. Звіт з практики складається студентом відповідно до програми практики та індивідуального завдання. Залік з практики проводиться в останній день практики комісією кафедри, на яку студент подає повністю оформлені щоденник та звіт.

Порядок ведення і оформлення щоденника

1. Щоденник є основним документом студента під час проходження практики, в якому студент веде короткі записи про виконання програми практики та індивідуального завдання.

2. Для студентів, що проходять практику за межами м. Києва, щоденник (або посвідчення про відрядження) є фінансовим документом для звіту за витрату отриманих коштів на практику.

3. Раз на тиждень студент зобов'язаний подати щоденник на перегляд керівникам практики від університету та підприємства.

4. Після закінченню практики щоденник і звіт мають бути переглянуті керівниками практики і підписані; складені відгуки про практику і все видано студенту в остаточно оформленому вигляді.

5. Оформлений щоденник разом із звітом студент повинен здати на кафедру. Без заповненого і затвердженого щоденника практика не зараховується.

Примітка. Щоденник заповнюється студентом особисто, крім розділів відгуку про роботу студента на практиці.

РОБОЧІ ЗАПИСИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

1-й _____ тиждень практики

Дати

Записи про виконання завдання

2-й _____ тиждень практики

Дати

Записи про виконання завдання

3-й _____ тиждень практики

Дати	Записи про виконання завдання

4-й _____ тиждень практики

Дати	Записи про виконання завдання

5-й _____ тиждень практики

Дати

Записи про виконання завдання

ВІДГУК І ОЦІНКА РОБОТИ СТУДЕНТА НА ПРАКТИЦІ

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____.

_____ (найменування підприємства, організації, установи)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

М.П.

“ ___ ” _____ 20__ року

ВІДГУК ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕВІРЯЛИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

ВИСНОВОК КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ВІД ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Дата складання заліку “ ___ ” _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____ (словами)

кількість балів _____ (цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від
вищого навчального закладу _____

(підпис, прізвище та ініціали)

Титульний аркуш звіту з практики
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра менеджменту

ЗВІТ

про проходження науково-дослідної практики
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»

спеціалізації _____

ступеня «магістр»:

за період з «__» _____ 20__ по «__» _____ 20__.

База практики _____

Виконав студент 6 курсу,

групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від підприємства

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

М.П.

Керівник практики від кафедри

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

КИЇВ- 201__ р.